

Det ekonomiska könet

JOHANNA RICKNE

I *Det ekonomiska könet* får vi följa utvecklingen av jämställdheten på arbetsmarknaden från historiens jägare och samlare till dagens postpandemiska värld. Boken är populärvetenskaplig och inte avsedd för undervisning. Den ger en uppdaterad och grundlig beskrivning av nationalekonomisk forskning om faktorer som påverkat jämställdheten. Denna beskrivning imponerar på flera sätt. Texten ger en intuitiv förståelse av de ekonomiska forskningsmetoderna samtidigt som teknikaliteterna sveps in i människonära berättelser som ökar tillgängligheten. Stora delar av den relevanta litteraturen täcks in och författaren landar i korrekta tolkningar av forskningsläget på punkt efter punkt.

Boken har två huvudsakliga budskap. Det ena är att vi förutom två biologiska och kulturella kön även kan tala om ett tredje "ekonomiskt kön". På samma sätt som biologiska eller kulturella faktorer kan ha betydelse för jämställdheten, gäller detta också ekonomiska. Exempel på sådana ekonomiska faktorer innefattar industristruktur och elektricitet. Under historiska perioder där industristrukturen ställt högre krav på kroppsarbete (tänk arbete i gruvor) har männens relativa avkastning på arbetsmarknaden ökat. När elektriciteten gav oss disk- och tvättmaskiner minskade behovet av hushållsarbete vilket frigjorde kvinnors arbetstid för avlönat arbete. På detta sätt gör ekonomiska faktorer

att kvinnor "graviterar" mellan hemmet och arbetsmarknadens sfärer, enligt bokens språkbruk.

Bokens andra budskap handlar om orsaker till nutidens ojämställdhet. Här menar författaren att föräldraskap är den enskild viktigaste orsaken till denna. "Barn" utgör det största – eller t o m det enda – kvarvarande hindret för jämställdhet på arbetsmarknaden. Att jämna ut föräldrarnas ekonomiska roller kring föräldraskapet borde vara det överordnade jämställdhetspolitiska målet och genom att uppnå detta får vi de andra på köpet.

Bokens ansats framstår som att beskriva orsakerna till summan av all ojämställdhet på arbetsmarknaden. Förutom ekonomiska faktorer får läsaren även lättbegripliga förklaringar och resonemang kring forskningen om biologiska könsaspekter. Dock saknar jag vissa viktiga kulturella och institutionella perspektiv. Under historien har felaktiga uppfattningar om kvinnors och mäns personligheter institutionaliserats inom forskning, media och lagstiftning och därmed bundit kvinnan till hemmet. Denna institutionalisering har mestadels bedrivits av män och bestridits av kvinnor i vågor av kvinnorörelser. Att utelämna denna dynamik kan, enkelt uttryckt, ge läsaren intrycket att "hushållsmaskiner" varit viktigare för den ekonomiska jämställdhetens utveckling än kvinnorörelsernas påverkan på lagstiftning och normer.

Den starka tonvikten på föräldraskap i *Det ekonomiska könet* speglar en slagsida som uppstått i den nationalekonomiska litteraturen mot bakgrund av de senaste årens forskning om *child penalties* (mammatapp, i bokens svenska och trevliga terminologi). Dessa studier bygger på starka antaganden. Metoden tillskriver all ökad ojämställdhet över tid efter föräldraskapet till denna händelse. Samtidigt kan annorlunda åldersprofiler i kvinnors och mäns arbetsmarknadsut-

RECENSION

Carl Johan von Seth:
Det ekonomiska könet,
Nordstedts, 2022,
265 sidor, 978-9-113-
12058-4.

Johanna Rickne är professor i nationalekonomi vid Institutet för social forskning, Stockholms universitet.

fall orsakas av andra saker, exempelvis möjligheter till karriär inom olika yrken eller olika behandling på arbetsmarknaden. *Det ekonomiska könet* hade vunnit på att även beskriva dessa forskningslitteraturer, vilket sannolikt skulle ha lett fram till mer nyanserade slutsatser.